

פלסטיין מחקרבת לנקודת הרתיחה:

גיוס בעזה

מחותר

אל-פיתח בשכם

ה גיע הזמן לחשוב על אהמד שוקיירי מחדש. לא רק שידוריו, אימויו והתקפור תיו המילוליות מחייבים זאת. הפצצות שהת- פוצצו בירדן בשבוע האחרון, המעצרים ה- המוניים שבוצעו לאחר מכן, והכוננות ש- הוכרזה בירדן מוכיחים כי משתו חשוב נר- קם שם. ובמרכז עומדים אהמד שוקיירי וה- אירגונים הפלסטיניים השונים, הנושאים ב- צורה זו או אחרת את הדגל של שיחרור פלסטיין.

שוקיירי (54) עזב את עכו ב-1948 כפליט בעל עבר מגוחך כעסקן פוליטי. מאז הצליח ליצור לעצמו שם מפוקפק כדילומט'להשכיר של הסעודים, הסורים, המצרים — ומי יודע מי עוד.

אבל מה היום? האם שוקיירי המאיים לחסל את חוסין הוא עדיין דמות מגוחכת למת- צה, הרפתקן חסר-אחריות, נאד נפוח שבכל רגע עלול להתמוטט? ייתכן שבתשובה ל- שאלה זו תלוי עתידן המיידי של ירדן, פלסטיין וישראל.

עינויים בביירות

ס ופרת השבועון דאן אפריק, שפיר- סמה זה עתה את תוצאות ביקורה ב- ריכוזי הפליטים בעזה, לבנון וירדן, מספקת חלק מן התשובה. כותבת אניה פראנקס, אחרי תיאור מצבם העגום של פליטי עזה: אירגון השיחרור הפלסטיני היא ממשלה ב- חוף ממשלה. היא עושה מאמצים להרחיב את סמכותה בתוך רצועת עזה, ומשרד-ההגיוס שלה פעיל יותר ויותר.

אבל לא עזה היא העיקר. שם אמנם מכין שוקיירי את הבסיס שלו, שם מתאמן צבא, אבל ההכרעה תיפול בירדן.

פראנקס יצאה לשם, דרך ביירות.

היא מדווחת:

"אני חושב שלא היינו צריכים להגר. היה לנו פחות נשק מהציונים, ולא היה לנו ה- נסיון שהיה להם. אבל היינו צריכים להישאר שם. ללחום או למות. מבחינה מסוימת, נהגו אבותינו כמוג'לבים."

אנחנו בביירות, במחנה פליטים: עיר-פחים ענקית, בין הארמונות ומועדוני הלילה של מיאמי המורח תיכונית. בכל פחון — תמו- נות של עבד-אלנאצר ושוקיירי. הצעירים שנאספו כאן הם חברי אירגון השיחרור. נת- קלנו בקשיים רבים כדי להיכנס למחנה, ה- נכצא תחת שלטון צבאי, כמו כל יתר הרי- כוזים בהם חיים פלסטינים בלבנון.

אבל אם בעזה יש לאירגון השיחרור שמץ של שלטון, הרי כאן שולט המושל הצבאי — שהוא גם אחד מראשי המשד השני — שלטון לחיים ולמוות על כל מי שמצטיין בפעילות יתרה. כמו בירדן, אין מרשים ל- קיים מחנה אימונים של צבא השיחרור. מס- פר פלסטינים צעירים, שהתארגנו ביחידות- קומנדו לפעולה בישראל, מתו מעינויים. כך דורש הדוקים הלבנוני-ישראלי.

יש מלשינים בכל מקום, וחצי שעה אחרי בואנו נאלצנו להציג את תעודותינו לשוטרי המושל הצבאי, שהחרימו את הסרטים שלנו. פגשנו את ידידנו כעבור זמן קצר, בדירתו של סטודנט קומוניסטי לבנוני. שתינו ערק והקשבנו לפיריון שרה השיבה. צעירים אלה, המגדירים את עצמם כמרקסיסטים, מסבירים את אסון 1948 בעובדה, שהעוד הערבי ה- עליון היה תחת פקודתו של פיאודל כמו חגי אמין אל-חוסייני, שלא בחל ביצת ה- פוליטי כדי לחסל כל מי שניסה להקים מפ- לגה אחרת.

מכשיר לאיחוד

מ אז שנת 1961 נוסדו אירגונים פלס- טיניים רבים. החשוב ביניהם הוא אל- פתח (הכביש) עם זרועו הצבאית אל-עטא' פה (הסערה). כעשר קבוצות אחרות פעילות פתח או יותר: תנועת השיחרור הלאומי, חזית השיחרור הפלסטינית, אל פידא (הגא'ר)

שלמים הביחה ליד תמרור מוצלב האומר בערבית "זהירות — רכבת", בערבית ובאנגלית: "לירושלים" ו"ליפו". החלומות על שיבה הם חלק חשוב מהווי הרצועה. שלמים אלה מבטאים אותם: הם מצויינים מחדש כל שנה, אחרי הגשמים.

לה), ועוד. אבל רק אל-פיתח נהנה מתמיכת המוניים.

שני אירגונים המוניים — הסתדרות ה- עובדים הפלסטיניים, ואיחוד הסטודנטים ה- פלסטיניים, הכוללים אלמנטים מתקדמים מאד — השתדלו לגבש בסיס מוסכם בין כל ה- אירגונים. ואז באה ועידת הפיסגה הערבית של 1963 והחליטה להקים את אירגון השיח- רור הפלסטיני. כאשר הועלה לראשונה שמו של שוקיירי כמועמד למנהיגות האירגון ה- חדש, לא היתה התגובת נלהבת. בייחוד בין הפועלים והסטודנטים. "שאלנו את עצמנו איך יוכל העסקן הזקן הוה להנהיג מאבק של שיחרור עממי", אמרו לי הפלסטינאים הצעירים.

שאלתי אם, בסופו של דבר, התקבלה ה- החלטה בשביעות-רצון עלידי כולם. "לא", השיבו, והזכירו את התנגדות הבעת. הקומו- ניסטים ואחרים. אבל למרות ההסתייגות מ- אישיותו של שוקיירי, התקבל העיקרון, כי אירגון השיחרור מסוגל להיות מכשיר ל- איחוד העם הפלסטיני. אבל כל אירגון ימ- שיך להתקיים כגוף עצמאי. כמה מהם, כמו אל-עטא'פיה, כאירגונים סודיים.

העם יטאטא אותם

ר בים מהסוככים סביבי — שהיו כולם חברי אירגון השיחרור — לא גילו התל- הבות יתרה מחברי העוד הפועל של האירגון. כמה מאנשי השמאל, צעירים ולוחמים, הצ- ליחו להיבחר, כמו שאפיק אל-עוט או אהמד סעד. אבל האחרים הם לרוב ראשי חמולות או סוחרים המדברים במונחים אנטי-אימפרי- אליסטיים, קוראים למאבק מזויין נוסח סין, ולפלסטיין שתהיה סוציאליסטית. אבל הם ער- שים זאת מתוך אופורטוניזם וכדי לזכות באימוץ הארצות הסוציאליסטיות, ולא מפני שהם מאמינים בדברים האלה.

אבל, בסופו של חשבון, זה לא משנה. מרוב שידברו על דברים אלה, יתחילו להא-

שיחורר

מין בהם. ואם לא — יטאטא אותם העם." אהמד שוקיירי הוא גבר מנדקן יפה תואר, בעל עור שזוף, שיער לבן ותנור עות אריסטוקרטיות, המדבר אנגלית טהורה וצרפתית כמעט מושלמת. הוא דומה יותר לדיפלומט מאשר למפקד של פרטיזנים. הוא גם איש מלומד, בעל נטייה מיוחדת לצטט מן התנ"ך, והו, על כל פנים, הרושם שקר- בלתי, כאשר קיבל אותי בביתו היפה להפ- ליא, במרומי ביירות. השיחים נארו, כי שוקיירי עמד לצאת לקאהיר, שם נמצא ה- מטה הכללי של צבא השיחרור.

הוא ידע שכתבתי ספר על האפרטהייד, לכן אמר לי שהבעיה הפלסטינית היא אפרטהייד במימדים גדולים הרבה יותר. השיחה התגל- גלה לזכותם של היהודים על ארץ אבותיהם. "העברים היו רק פולשים בין פולשים רבים אחרים", הסביר שוקיירי. "כמו ה- רומאים, התורכים, הצלבנים. מספיק לקרוא את התנ"ך: השבטים העתיקים ביותר המוד- כרים הם הכנענים. בכל הזמנים היה חלק זה של העולם הערבי פתוח בפני הגירות. האם את יודעת שהמילה עברי — עבר — פירושה "זר", בשפה השמית? לכן התנ"ך הוא היסטוריה של הזרים. אפילו היהודים חייבים לקבל את התנ"ך, לא?"

וייטנאם שניה

ש אפיק אל-עוט, האחראי למשרד אירגון השיחרור בלבנון, נחשב לאחד האקטיביסטים באירגון. הוא מצפצף על ה- עבר ומביט אל העתיד, שהוא מקווה שיהיה קרוב יותר: אל המלחמה. לגביו, ישראל אינה יכולה אלא למלא יותר ויותר את ה- תפקיד שהוקצה לה עלידי האימפריאליזם: לשמש כבסיס לתוקפנות נגד המהפכה של העמים הערביים.

הוא אינו מאמין באפשרות של שינוי ה- מדיניות בתוך ישראל. להיפך: אם תהיה תזווה, היא תבוא רק לטובת הימין. "הישר- אלים המתקדמים יכולים לעשות צעד אחד קדימה, לא שניים. הם מוכנים להחזיר מספר מיליטרים מסויבות אנושיות. אבל העולם פלס- יסכימו לחיות בארץ שתיקרא מחדש פלס- טין, ואשר בה יהיה רוב האוכלוסיה ערבי."

לישכת הגיוס של צבא השיחרור הפלסטיני בעזה. ליד הדלת: חייל במדים, וכמה צעירים המחכים בתור. מימין: שלט המצהיר, כי בענייני גיוס אין רחמנות ואין פרוטקציה. כוחו של צבא זה: דביזיה של חיילי שוקיירי הבטיח שצבא השיחרור יכנס לירדן על אף התנגדותו של המלך חוסיין.